

W E T T E R S K I P
F R Y S L Â N

Inspraaknota
Beleidsnota ecologie & vis

Reacties op zienswijzen naar aanleiding
van de inspraakprocedure van
27 september tot en met 21 december 2018.

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 26-2-2019

Inhoud

	Inleiding	3
1.	Zienswijze Staatsbosbeer	5
2.	Zienswijze It Fryske Gea	
3.	Ambtelijke reactie Gemeente Leeuwarden, Ooststellingwerf en gemeentelijke waterambassadeurs	8
	Bijlage: Inspraakreacties gemeenten in 2011	15

Inleiding

Op 11 september 2018 heeft het Dagelijks Bestuur van het Wetterskip Fryslân de ontwerp Beleidsnota ecologie en vis vastgesteld. De ontwerpnota heeft gedurende 12 weken van 27 september tot en met 21 december 2018 ter inzage gelegen. Via de relatiebeheerders van Wetterskip Fryslân is de mogelijkheid tot inspraak bij onze relaties onder de aandacht gebracht.

Gedurende de inspraakperiode hebben wij zienswijzen ontvangen van Staatsbosbeheer Fryslân en It Fryske Gea. Vanuit de provincie Fryslân, de gemeenten Leeuwarden en Ooststellingwerf en de gemeentelijke waterambassadeurs zijn ambtelijke reactie ontvangen. De reactie van de provincie (niet als zienswijze ingediend), heeft op verschillende plaatsen geleid tot verduidelijkingen en tekstuele verbeteringen. De beantwoording van de ambtelijke reacties vanuit gemeenten en de waterambassadeurs is in deze antwoordnota opgenomen

Tekstwijzigingen naar aanleiding van de zienswijze en andere reacties zijn in groen in de tekst van de inspraaknota gemarkeerd en als zodanig ook opgenomen in de Beleidsnota Ecologie en Vis die ter definitieve vaststelling aan het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân wordt aangeboden.

Tekst bekendmaking overheid.nl

De ontwerp-beleidsnota Ecologie en Vis

Eén van de hoofdtaken van Wetterskip Fryslân is het beschermen en verbeteren van de ecologische waterkwaliteit. Schoon en ecologisch gezond water is essentieel voor de kwaliteit van uw leefomgeving. Bijvoorbeeld voor een prettige woonomgeving, voor recreatieve activiteiten zoals sportvissen en voor het behoud van groen en natuur. Schoon water is ook economisch van groot belang: ruim een zesde van onze economie is water gerelateerd.

Wetterskip Fryslân heeft beleidsregels en uitgangspunten geformuleerd voor inrichting van wateren, voor het beheer en onderhoud en voor de toetsing van ingrepen en activiteiten in watersystemen. Deze zijn gebundeld in de beleidsnota Ecologie en vis.

De eerste beleidsnota Ecologie en Vis is vastgesteld in 2012. De nota is op een aantal onderdelen geactualiseerd. Deze wijzigingen betreffen vooral (naast andere kleine wijzigingen):

- aanvullende richtlijnen voor aanleg van vispassages.
- concrete beschrijving van otter werende voorzieningen in fuiken.
- beleidsregels voor uitzetten van vis (concrete afspraken over maximaal na te streven karperstand).
- beleidsregels ecologische compensatie voor demping van boezem- en hoofdwateren.
- beleidsregels onderhoud schouwsloten (nieuw in deze nota).
- uitgangspunten Inrichting boezemlanden en zomerpolders.
- uitgangspunten aanleg natuurvriendelijke oevers is boezemkanalen.
- uitgangspunten verbreden en nieuw aan te leggen watergangen.

Deze beleidsnota wordt gebruikt als kader voor:

- ecologische inrichting en het beheer en onderhoud van wateren;
- toetsen van ecologische effecten van ruimtelijke ingrepen, lozingen en ingrepen in de visstand;
- adviseren bij plannen en projecten voor inrichting en beheer van watersystemen van het waterschap en andere partijen;
- adviseren en toetsen van ruimtelijke plannen van gemeenten met de watertoets;
- toetsen van visplannen van de Vistandbeheercommissie;
- vergunningverlening.

Deze beleidsnota werkt ook door in de beleidsregels bij de Legger, de algemene regels bij de Keur en het vergunningenbeleid van Wetterskip Fryslân.

Inzien van de stukken

U kunt de beleidsnota Ecologie en Vis inzien door de aan deze elektronische bekendmaking toegevoegde bijlage te raadplegen. Kijk hiervoor op deze pagina onder: 'Externe bijlagen'.

Inspraak

Tijdens de periode dat de stukken ter inzage liggen, kunt u als belanghebbende of inwoner, schriftelijk (aanbevolen) of mondeling zienswijzen indienen op deze ontwerp-beleidsnota. U kunt uw schriftelijke reactie richten aan het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân, Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden. U kunt ons tijdens kantooruren ook bellen om uw mondelinge zienswijze in te dienen. Van dit gesprek maken wij een verslag dat in de procedure wordt meegenomen.

Meer informatie

U kunt voor informatie contact opnemen met de heer A.L. van der Mark via telefoonnummer (058) 292 2222.

1. Zienswijze Staatsbosbeheer Fryslân – 17-12-2018

1.1 We vinden het een goede-, bruikbare- en gedetailleerde nota. De illustraties verduidelijken de bedoelingen zeer. We geven in overweging om aanvullend nog enkele andere aspecten te illustreren.

Antwoord: Het voorstel wordt overgenomen. **Bij onderhoud van schouwsloten zullen illustraties worden opgenomen.**

1.2 In de toelichting wordt aangegeven waar het juridisch kader voor de nota door gevormd wordt. Het Visplan wordt genoemd in paragraaf 3.3, in paragraaf 2.1 wordt genoemd dat de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de gedragscode i.h.k.v. de Wet Natuurbescherming en in hoofdstuk 13 worden de beleidsregels voor boezemlanden aangehaald. Dit kader wordt niet genoemd in het rijtje. Onduidelijk is of het juridisch kader van de watergebiedsplannen en de Ecologische Boezemvisie zijn meegenomen in de nota. Graag willen we duidelijkheid hierover en opname in dit rijtje indien nodig.

Antwoord: De Wet Natuurbescherming is inderdaad onderdeel van het juridisch kader van de nota en zal worden toegevoegd. Wetterskip Fryslân kan aangesproken worden op (maatregelen uit) watergebiedsplannen en de Ecologische boezemvisie. Deze zijn echter niet juridisch afdwingbaar en vormen niet direct het juridische kader voor deze nota.

Het juridisch kader in de toelichting wordt aangevuld met de Wet Natuurbescherming en de Gedragscode Waterschappen Flora- en Faunawet / Wet Natuurbescherming .

1.3 Voor 'de andere wateren' (paragraaf 1.1 en hoofdstuk 4) zijn voorlopige doelen vastgelegd. De provincies Fryslân en Groningen hebben de intentie om doelen c.q. richtlijnen t.z.t. verder uit te (laten) werken en provinciaal vast te stellen. Voor ons zijn de andere wateren (de niet aangewezen KRW-waterlichamen) van groot belang. Het lijkt ons goed om op te nemen waar de intentie volgens de provincie van afhangt om de voorlopige doelen definitief vast te leggen en wanneer dat naar verwachting van de provincie gaat gebeuren.

Antwoord: Kleine wateren buiten de KRW waterlichamen kunnen grote ecologische of natuurlijke waarde hebben. De provincies stellen de doelen vast en de waterschappen hebben hierbij een adviserende rol. In de waterplannen van de provincies en waterschappen wordt uitgegaan van het vaststellen van doelen voor overige wateren in 2021. Belanghebbenden zullen bij het proces van de het bepalen van de doelen betrokken worden. Voor wateren binnen natuur zullen de natuurbeheerders zeker betrokken worden. Het organiseren van dit proces gebeurt door de provincie.

1.4 In paragraaf 2.3 staat voor vissen die tussen zee en zoete wateren trekken, de vismigratie genoemd van de Waddenzee en het IJsselmeer naar het beheergebied en weer terug. Er is ook een Actieprogramma voor een gestructureerde aanpak van vismigratie (begin 2011). Graag willen we dat er ook uitgangspunten en richtlijnen opgenomen worden voor de zoet-zout overgangen (watertype, vegetatie), langs de kust en op de Waddeneilanden. Het gaat dan om de ecologie en de verziltingsproblematiek in en langs het Waddengebied. Wetterskip Fryslân gaat daarbij zowel over cultureel-ecologische settings over doelen en inrichting van duikers,

stuwen en sluisjes onder- en door de (zomer)dijken als over natuurlijker settings zoals op de Noordvaarder, Ameland-oost (IFG) en Ameland-west (Lange Duinen-Noord) en Vlieland (Kroon's Polders).

Antwoord: Met aanpassingen aan zeegemalen en –sluizen en de recente bouw van het gemaal de Heining (Vijfhuizen) zijn de mogelijkheden voor vismigratie tussen Waddenzee, IJsselmeer en het binnenwater aanzienlijk verbeterd. In zekere zin is het 'huis op orde'. Verdere mogelijkheden voor verbetering zien wij vooral door het verbeteren van de 'inrichting van het huis'. Deze mogelijkheden worden uitgewerkt in gebiedsgerichte en gebiedsspecifieke plannen en maatregelen. Deze kunnen moeilijk in algemene uitgangspunten in de beleidsnota worden opgenomen. Dit geldt voor zowel vismigratie als voor de maatregelen gericht op de verbetering van de waterkwaliteit in zwak brakke wateren langs de kust van het vasteland en op de eilanden.

1.5 Op meerdere plekken in de nota wordt ingegaan op het onttrekken van vis met vistuigen. Graag willen we dat daarbij over; A. het gebruikt van lood ;B. het bijvoeren door sportvissers (soms grote hoeveelheden, ruim voor- en tijdens het vissen met korfjes en andere methodes), ook uitgangspunten en richtlijnen worden opgenomen of dat verwezen wordt welke lijn Wetterskip Fryslân hierin voert. Ook in relatie tot het 'lozen' van vervuilende stoffen.

Antwoord: Met betrekking tot vislood volgt Wetterskip Fryslân de lijn van de Green deal Sportvisserij loodvrij. Deze is in 2018 door diverse partijen, waaronder de Unie van Waterschappen, ondertekend. Daarmee hebben wij ons gecommitteerd om langs diverse sporen en via een gezamenlijke aanpak het vislood in het milieu op korte termijn significant te verminderen en op langere termijn te stoppen. Dit proces heeft tijd nodig en de sportvisserijsector is bereid om van binnenuit zelfstandig de verandering te starten.

Het succes van de Green deal wordt bepaald door de concrete acties die in het kader hiervan worden genomen. Afstemming hierover vindt onder andere plaats in de Visstandbeheercommissie (waarin ook SBB als adviserend lid vertegenwoordigd is). De gemaakte afspraken kunnen vervolgens opgenomen worden in het Visplan. Het heeft ook onze voorkeur om afspraken met betrekking tot vislood op te nemen in het Visplan.

Wetterskip Fryslân stelt geen voorwaarden ten aanzien van het gebruik van lokvoer. In literatuur wordt dit als een kleine bron beschouwd. In kleine wateren of bij calamiteiten kan lokvoer wel een rol spelen. Zo is bij de vissterfte in 2017 in de Swettepoel bij Joure (eigendom SBB) een verbod op het gebruik van lokvoer ingesteld. Overigens kan SBB bij verhuur van visrechten van de eigen wateren, voorbehouden of voorwaarden in de verhuurvoorwaarden opnemen.

1.6 Er zijn beleidsregels en voorwaarden opgenomen t.a.v. het uitzetten van vis en het onttrekken van vis. Graag zien we een opmerking dat Wetterskip Fryslân, bij een voornemen tot incidentele uitzet, ook de naastliggende terreinbeheerder/-eigenaar mee laat denken en/of -adviseren als het water in verbinding staat met elkaar.

Antwoord: Uitgangspunt is dat visuitzet in de VBC wordt afgestemd en in het visplan wordt opgenomen. In praktijk werkt dit goed. Daarnaast kan een incidentele visuitzet voorkomen. In praktijk gebeurt dit volgens onze informatie nauwelijks. Als wij hiervan een melding ontvangen, waarvan wij denken dat deze van belang kan zijn voor de terreinbeheerder, dan zullen wij deze zeker betrekken en om advies vragen.

1.7 We willen graag dat een tekst (bijvoorbeeld na 3.7) wordt opgenomen, of dat verwezen wordt in de nota naar een document, hoe omgegaan moet worden met invasieve (exotische) vissoorten (bijvoorbeeld allerlei Grondeltjes die de boezem koloniseren) en andere invasieve diersoorten levend in wateren.

Antwoord WF: In 2016 is de EU-exotenverordening van kracht geworden. In Nederland zijn de provincies verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen in de publieke ruimte voor soorten uit de EU Uitvoeringsverordening uit 2017 m.b.t. exoten. Ook waterschappen hebben hierin een verantwoordelijkheid. Een aantal plaagsoorten zoals muskus- en beverratten wordt al lange tijd bestreden. Ook worden verschillende invasieve waterplanten uit hoofdwatertgangen verwijderd. Wij zijn ons beleid ten aanzien van diverse plaagsoorten nog aan het ontwikkelen. Ten aanzien van invasieve vissoorten en bijvoorbeeld rivierkreeften hebben wij nog geen beleid. Dit zal in samenspraak tussen overheden en belangenorganisaties tot stand moeten komen.

1.8 In bijlage 1 staat dat lozingen van "meer" vervuilende stoffen nooit is toegestaan. In hoofdstuk 4 staat dat er eisen worden gesteld aan "de lozingen" maar dat dit niet geldt voor "kleine lozingen", omdat toetsing op richtlijnen niet zinvol wordt gevonden. Wij wensen dat in de tekst meer duidelijkheid gegeven wordt over deze aanduidingen. Immers, wie beoordeelt of een lozing voldoet aan de maatvoering aanduidingen zoals genoemd tussen aanhalingstekens ?

Antwoord: De tekst in bijlage 1 kan éénduidiger gemaakt worden door de onderstaande passage te laten vervallen. Het criterium van 'geen achteruitgang' vanuit de Kaderrichtlijn is eerder in bijlage 1 al beschreven.

Lozing van meer vervuilende stoffen is nooit toegestaan, ook niet ten gevolge van ruimtelijke ingrepen, als daardoor de gewenste kwaliteitsklasse op een van de (vele) KRW-maatlatten niet meer gehaald wordt. Dat geldt ook voor overige wateren.

In hoofdstuk 4 wordt gesteld dat toetsing van kleine lozingen aan richtwaarden niet zinvol is. Er worden echter wél eisen gesteld aan deze lozingen ten aanzien van de omvang en de toepassing van best bestaande technieken. Dit is ook in hoofdstuk 4 beschreven, maar dit zal tekstueel nog verder verduidelijkt worden. De volgende zin (in groen) wordt toegevoegd:

Deze effecten zijn doorgaans niet meetbaar. **Er worden wel eisen aan dergelijke lozingen gesteld.** Voor lozingen is het uitgangspunt gebruik van de best bestaande technieken plus kwantitatieve eisen aan de lozing zelf, net als vóór de inwerkingtreding van de BKMW.

2. Zienswijze It Fryske Gea - 10-12-2018

2.1 Relatie met andere plannen: In de toelichting op pag. 3 wordt het juridische kader geschetst. Hier graag ook de Wet natuurbescherming opnemen, bijvoorbeeld ten behoeve van de bescherming van de otter en ook voor habitatrichtlijnsoorten zoals de bittervoorn en de rivierdonderpad. Hier kan dan ook verwezen worden naar de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Verder wordt hier niet verwezen naar het Visplan.

Antwoord: Dit voorstel wordt met betrekking de Wet Natuurbescherming en de Gedragscode Flora- en faunawet overgenomen. In 2.1 over Visstandbeheer is reeds opgenomen de gedragscode gevolgd wordt. De werking is echter breder (met name relevant voor onderhoud). De Wet Natuurbescherming stelt eisen aan de bescherming van soorten en habitat. De verschillende juridische verantwoordelijkheden ten aanzien van natuur en water vormen ook vaak de basis voor afspraken over de verdeling van kosten voor bescherming en verbetering van de waterkwaliteit en natuur. De tekst op pagina 3 gaat echt om het juridisch kader. Het Visplan maakt hier geen deel van uit. De relatie met het Visplan komt in de nota aan de orde in paragraaf 3.1 en 3.3.

Het juridisch kader in de toelichting wordt aangevuld met de Wet Natuurbescherming en de Gedragscode Waterschappen Flora- en Faunawet / Wet Natuurbescherming

2.2 In de beleidsnota wordt veel gezegd over het beheer van boezemland. Wij zien graag dat in H13 de gezamenlijk door Natuurorganisaties, Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân opgestelde Ecologische Boezemvisie in de beleidsnota hierbij wordt benoemd. Ook voor bijlage 4 over natuurvriendelijke oevers is deze visie relevant.

Antwoord WF In hoofdstuk 13 en bijlage 4 wordt de volgende tekst toegevoegd: Door Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, It Fryske Gea en Staatsbosbeheer is gezamenlijk in 2016 een Ecologische visie voor de randzone van de Friese boezemmeren opgesteld. In de visie worden vooral kansen gezien voor herstel van water- en moeraswaarden.

De Ecologische visie voor de randzone van de Friese boezemmeren wordt ook opgenomen in de literatuurlijst.

2.3 Paragraaf 2.4 3^e bolletje: als wij besluiten tot het wegvangen van brasem (daarvoor gelden enkele strikte randvoorwaarden) dan vinden we het belangrijk dat wordt geprobeerd de vissen levend over te zetten in de boezem. Het wegvangen van Brasem uit een deel van de boezem is ons inziens zinloos.

Antwoord WF: Wat ons betreft is in een dergelijk geval het onttrekken van brasem het uitgangspunt en wordt deze niet aan een ander water toegevoegd. Als deze maatregel uitgevoerd wordt, dan zal deze echter samen met de betrokkenen worden vormgegeven. Momenteel is de nutriëntenbelasting op de boezem inderdaad vaak nog te hoog om een goed resultaat van het wegvangen van brasem te kunnen verwachten. In geïsoleerde wateren is inmiddels bewezen dat dit wel een succesvolle maatregel kan zijn. Daar op voortbordurend sluiten wij niet uit dat het ook in boezemwateren een effectieve maatregel kan zijn om een omslag van troebel naar helder water te bereiken.

2.4 Verduidelijkt moet worden wat er bedoeld wordt met "leefgebieden van de Otter".

Antwoord: Het voorstel wordt overgenomen. De onderstaande tekst wordt toegevoegd.

- Het waterschap geeft jaarlijks vóór 1 januari op kaart aan binnen welke (leef)gebieden het gebruik van ottergrids in fuiken verplicht is. Dit gebeurt op basis van de jaarlijks door de provincie Fryslân vastgestelde kaart van leefgebieden van de otter. Deze kaart is een nadere uitwerking van de landelijke kaart van leefgebieden van de otter (Wageningen Environmental Research: vroeger Alterra).

2.5 Het is goed dat de uitzondering in 3.4 voor de verplichting van het gebruik van voorzieningen voor de bescherming van de otter in fuiken verder dan 100 meter uit de oever wordt geschrapt. Uit onderzoek is gebleken dat otters tot zeker tot wel 300 meter uit de oever kunnen zwemmen. Alternatieven voor stopgrids zijn nog toekomstmuziek. Tot die tijd moeten stopgrids verplicht zijn.

Antwoord: Deze uitzondering wordt niet meer gemaakt omdat (inderdaad) niet is aangetoond dat otters binnen 100 meter van de oever leven. Zolang alternatieven niet bewezen effectief zijn, is het gebruik van zijn stopgrids de aangewezen maatregel. De tekst wordt niet aangepast.

2.6 Paragraaf 3.7 suggereert dat er strenge regels zijn voor (her)introductie. Hoe staat de uitzetactie van de Sportvissers recent van Kroeskarpers in de boezem bij Grou in verhouding tot wat hier wordt gesteld?

Antwoord: Dit valt onder het karpersprogramma vanuit de sportvisserij. Deze is opgenomen in het Visplan. Deze uitzet moet gezien worden als uitzet die toegestaan wordt onder 3.6.

3. Ambtelijke reactie gemeente Leeuwarden 20-12-2018, Ooststellingwerf 20-12-2018 en gemeentelijke waterambassadeurs 19-12-2018

De ambtelijke waterambassadeurs, gemeente Leeuwarden en de gemeente Ooststellingwerf hebben identieke reacties ingediend. De gemeente Leeuwarden heeft één aanvullend punt. Deze is opgenomen bij 3.16.

3.1 Als gemeenten staan wij nog achter de destijds (2011) ingediende zienswijzen en maken deze onderdeel uit van onze huidige zienswijze.

Antwoord: deze zienswijze en de beantwoording is achterin deze inspraaknota opgenomen.

3.2 Goed gebruik is dat samenwerkingspartners voor de officiële terinzagelegging gelegenheid krijgen om te reageren op elkaars beleidsnota's e.a. Daarmee is de kwaliteit van de stukken gebaat en zullen er ook van onze kant alleen daar waar het echt nodig is officiële zienswijzen worden ingediend. We betreuren dat genoemd vooroverleg in het geval van de geactualiseerde beleidsnota Ecologie en Vis niet heeft plaatsgevonden. Als gemeenten helpen wij graag mee om de ecologische waarden van de wateren in Fryslân te behouden en te versterken en een goede visstand te behouden dan wel te ontwikkelen.

Antwoord: De gewenste en benodigde actualisaties zijn in de afgelopen jaren in het werken met de beleidsnota uit 2012 verzameld. Er is naast de inspraakperiode inderdaad geen centraal moment geweest waarin deze met de gemeenten zijn afgestemd. Voor de toekomst zijn inmiddels afspraken gemaakt over de wijze waarop wij elkaar betrekken bij elkaars beleidsdocumenten.

3.3 De positie van de nota in het geheel van beleidstukken over ecologie en vis: Voor de lezer van de nota is het erg lastig om te ontdekken wat de positie van de nota is ten opzichte van andere beleidsnota's van het Wetterskip, de Provincie en het Rijk. Ook de rollen van die de verschillende overheden voorkomend uit (wettelijke) taken zijn moeilijk traceerbaar.

Antwoord: De nota is een bundeling van uitgangspunten en beleidsregels waarmee invulling wordt gegeven aan bovenliggende beleidsdoelen uit bijvoorbeeld het Waterbeheerplan en het Waterhuishoudingsplan. Het gaat hierbij om diverse onderwerpen rond het ecologie en visstandbeheer. Deze worden vooral door het Wetterskip Fryslân zelf gebruikt bij advisering, toetsing, vergunningverlening, eigen planvorming en beheer en onderhoud. We kunnen ons voorstellen dat de nota als geheel voor derden die niet regelmatig hiermee werken soms lastig te overzien is. In de toelichting voorin de nota is aangegeven waarvoor de nota gebruikt wordt.

3.4 Het recent door de Provincie opgestarte overleg over Ecologie in niet KRW wateren (overige wateren) om ecologische doelen te benoemen wordt bijvoorbeeld niet in de nota genoemd.

Antwoord: In hoofdstuk 4 is beschreven dat de provincies ecologische doelen of richtwaarden voor niet KRW wateren (overige wateren) zullen vaststellen. Dit is ook opgenomen in het Waterhuishoudingsplan van de provincie en het Waterbeheerplan van Wetterskip Fryslân. De huidige lacune in beleid en regelgeving wordt vooralsnog opgevuld met de beleidsregels uit de nota. Het door de provincie Fryslân opgestarte overleg is ter voorbereiding op de vaststelling van doelen voor overige wateren door de provincie. De provincie is organisator van het proces van afstemming met onder andere de gemeenten.

3.5 Ook wordt er in de nota geen relatie gelegd met of ingespeeld op de gevolgen van klimaatverandering voor de ecologische kwaliteit en de visstand.

Antwoord: klimaatverandering heeft inderdaad invloed op de waterkwaliteit en visstand. Over het algemeen zal de invloed negatief zijn. Op dit moment is het moeilijk deze effecten te kwantificeren en te vertalen naar operationeel en tactisch beleid in de beleidsnota. Dit zal eerst moeten plaatsvinden in meer strategisch beleid (dat is geen onderdeel van deze beleidsnota). De keuze voor bepaalde minimale afmetingen van duikers (H8) komt wel mee voort uit het belang van het realiseren van klimaat robuuste watersystemen.

3.6 Doorwerking van de in de beleidsnota beschreven beleidsregels in andere beleidsregels voor Legger, de Keur en het vergunningsbeleid: In de nota wordt aangegeven dat er beleidsregels en uitgangspunten worden geformuleerd voor de inrichting van wateren, voor het beheer en onderhoud en voor de toetsing van ingrepen en activiteiten in watersystemen. Ondanks het feit dat de regels grotendeels van toepassing zijn op de taken en verantwoordelijkheden van het Wetterskip kunnen deze ook voor gemeenten (financiële) gevolgen hebben. Lastig is dit uit de teksten te filteren. Soms wordt gesproken over toetsen van plannen maar ook over het geven van advies. Niet goed duidelijk is waar dit het geval is en wat de beslissingsruimte voor gemeentes is.

Antwoord: In de toelichting voorin de nota is het verschil tussen beleidsregels en uitgangspunten beschreven. De in de nota opgenomen uitgangspunten zijn voor derden niet bindend. Hierin is dus veel ruimte voor gemeenten om hier zelf een beslissing te nemen. Per hoofdstuk of paragraaf is vervolgens aangegeven of het om beleidsregels of uitgangspunten gaat. De beleidsregels hebben een verplichtende werking, met name via de Watervergunning of via bepalingen in de Keur (waterverordening).

De nadruk voor de toepassing van de beleidsregels en uitgangspunten uit deze nota ligt op zo vroegtijdig mogelijke advisering over inrichting en beheer en onderhoud van wateren en ingrepen in de visstand, zodat hier zo goed mogelijk rekening mee gehouden kan worden.

3.7 Een voorbeeld is het toetsen van visplannen van de Visstandbeheercommissie. De gemeente als eigenaar en verpachter van sommige viswateren lijkt hier geen rol meer te hebben indien de wateren verhuurd. Dat vinden we niet correct. Ook de gemeente wil bijvoorbeeld in het geval van het uitzetten cq wegvangen van vis(soorten) meebeslissen.

Antwoord: De verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn toegelicht in bijlage 2. De eigenaren van wateren zijn in principe de visrechthebbenden. Die hebben het visrecht vaak verhuurd aan sport en/of beroepsvissers die in dat geval de visrechthebbende(n) zijn.

Visrechthebbenden zijn volgens de Visserijwet bevoegd het aan de visserij gerelateerde beheer van de visstand uit te voeren via het gereguleerd uitzetten en onttrekken van vis.

Met de invoering van de KRW en de Waterwet hebben de waterbeheerders publiekrechtelijk een scherper omschreven wettelijke bevoegdheid gekregen ten aanzien beschermen van de ecologische waterkwaliteit inclusief een ecologisch gezien evenwichtige visstand. Hier komen de bepalingen m.b.t. visstandbeheer in de Keur uit voort en ook de toetsende rol op het Visplan.

Uitgangspunt is dat visuitzet in de VBC wordt afgestemd en in het visplan wordt opgenomen. In praktijk werkt dit goed. Daarnaast kan een incidentele visuitzet voorkomen. In praktijk gebeurt dit volgens onze informatie nauwelijks. Als wij hiervan een melding ontvangen, waarvan wij denken dat deze van belang kan zijn voor de gemeente (zoals geïsoleerde stedelijke wateren), dan zullen wij

deze zeker betrekken en om advies vragen. Overigens kunnen gemeenten zelf ook voorwaarden opnemen in de verhuurvoorwaarden. Wij vragen gemeenten ook om dit te doen (paragraaf 2.5).

3.8 Paragraaf 2.4 wegvangen van brasem. Voor wat betreft de wateren in gemeentelijk eigendom wil zijn meebeslissen over deze maatregelen.

Antwoord: Wij verwachten niet dat dit in de komende jaren dit in een gemeentelijk water aan de orde zal zijn. Vooral nog wordt alleen uitgegaan van een pilot in een (afgeschermd deel van) een boezemmeer. Hiervoor geldt dat de nutriëntenbelastingen vaak nog te hoog zijn, waardoor de kans op ecologische herstel als gevolg van het wegvangen van brasem klein is. Mocht dit ergens in de komende jaren toch aan de orde zijn, dan zal de betreffende gemeente zeker betrokken worden. Zie hiervoor ook de beantwoording onder 3.7

3.9 Paragraaf 3.3 beleidsregels toetsing visplannen en 3.6 beleidsregels uitzetten vis. Voor wat betreft de wateren in gemeentelijk eigendom willen wij meepraten over deze maatregelen betreffende het uitzetten en wegvangen van vis. Dit geldt ook voor het opstellen van het Visplan door partijen.

De plannen voor het onttrekken van vis (aal, snoekbaars) en uitzet van vis (karper, glas- en pootaal) worden opgesteld en vastgesteld door de Visstandbeheercommissie. Deze worden vastgelegd in het Visplan. Het waterschap heeft hierbij (slechts) een adviserende rol en een toetsende rol ten aanzien van waterkwaliteitsaspecten. Gemeenten zullen zich tot de VBC moeten richten als zij willen meepraten over het opstellen van het Visplan. Zie hiervoor ook de beantwoording onder 3.7 en 3.8.

3.10 Paragraaf 5.1, 5.2 en 5.3. Beleidsregels bescherming rietoevers en (luwe) ondiepwaterzones. De gemeenten zijn van mening dat compensatie ook buiten het betreffende waterlichaam mogelijk moet kunnen zijn. Vooral als dit ook doelmatiger is (b.v. wenselijk vanuit natuurwaarden). Het verzoek de nota hierop aan te passen. Als dit juridisch niet mogelijk zou zijn, uit welke documenten en passages blijkt dat dit niet mogelijk is.

Antwoord: Toetsing van ingrepen in KRW-waterlichamen moet rechtstreeks aan de gestelde KRW-doelen voor het betreffende waterlichaam plaatsvinden. Het Europese Hof heeft hierover in het zogenaamde Weser-arrest gesteld dat lidstaten de goedkeuring van een project moeten weigeren wanneer dit project een achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam teweeg kan brengen, of wanneer dit project het bereiken van een goede oppervlaktewatertoestand, dan wel een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van een oppervlaktewater in gevaar brengt. In ons beheergebied zijn er nog geen waterlichamen die in de goede ecologische toestand zijn.

Bij ingrepen in KRW-waterlichamen is het van belang dat compensatie binnen het waterlichaam plaatsvindt. De begrenzingen en waterkwaliteitsdoelen zijn conform de richtlijn specifiek per waterlichaam door de provincie vastgesteld. Deze zijn opgenomen in het Waterhuishoudingsplan. Ook de monitoring van de waterkwaliteit (waaronder bijvoorbeeld waterplanten) en de toetsing aan de KRW-doelen vindt specifiek per waterlichaam plaats. Zo kunnen waterplanten in het ene waterlichaam niet (of slechts indirect) bijdragen aan de waterkwaliteit in een ander waterlichaam. Bij boezem- en hoofdwateren buiten de KRW-waterlichamen is er meer ruimte voor compensatie. De volgende verduidelijking (in groen) wordt toegevoegd:

Bij demping van delen van KRW-waterlichamen moet de compensatie plaats vinden in andere delen van hetzelfde kanaal, vaart of meer.

3.11 Er is ook ondiep boezemwater dat niet begroeid is of waar door omgevingsfactoren een lage ecologische waarde is. Waarom zouden die delen gecompenseerd moeten worden? Er is in dat geval geen achteruitgang van de waterkwaliteit.

Antwoord: In de boezem komt nog onvoldoende plantengroei voor. Er wordt niet voldaan aan de vastgestelde waterkwaliteitsdoelen. Een belangrijke oorzaak hiervan is ontbreken van voldoende ondiep areaal. Bij het optreden van ecologisch herstel zijn de ondiepe delen zijn het meest kansrijk om begroeid te raken. Als deze verwijderd worden de mogelijkheden voor verbetering beperkt.

3.12 Bijlage 2 Toelichting op relatie water en visstand beheer. In deze toelichting wordt vermeld dat eigenaren van wateren in principe de visrechthebbende zijn. Indien zij dit echter verhuurd hebben dan wordt de huurder visrechthebbende met alle verplichtingen en rechten op het gebied van visstandbeheer. Zoals eerder genoemd hechten de gemeenten aan betrokkenheid hierbij. Wij onderstrepen de in de tekst opgenomen passage over het feit dat de gemeenten functies en bestemmingen aan wateren en het omringende land toekennen die mede bepalend zijn voor gewenste ecologische kwaliteit.

Antwoord: Met ruimtelijk beleid kunnen provincies en gemeenten een bijdrage leveren aan het bereiken van waterkwaliteitsdoelen. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid. Bij het vaststellen van de doelen is reeds rekening gehouden met bestaande functies en gebruik van het water zelf. Zie voor de beantwoording ook 3.7 over rechten en verantwoordelijkheden met betrekking tot visrechten.

3.13 Bijlage 3 Wijze van toetsten plannen, ingrepen en lozingen. Hoe verhoudt deze notitie zich met de Natuurbeschermingswet en het ecologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke en infrastructurele plannen wordt gevraagd (omgevingsvergunning met afwijking of voor activiteit aanleggen van een werk of werkzaamheden, bestemmingsplan etc.)? Gemeenten onderschrijven de stelling dat het gewenst is om in een zo vroeg mogelijk stadium van planvorming relevante ecologische effecten te benoemen om latere problemen bij de vergunningverlening of dure mitigatie- of compensatiemaatregelen te voorkomen.

Antwoord: De compensatieregels uit de nota hebben alleen betrekking op doelen die vanuit waterkwaliteit gesteld zijn (KRW, Waterwet). Een voordeel van deze compensatieregels is dat er geen uitgebreid ecologisch onderzoek nodig is en dat vroeg in de planvorming al bekend is welke eisen er vanuit waterkwaliteit gesteld worden. Dit neemt niet weg dat er ook andere (onderzoeks)verplichtingen kunnen zijn vanuit bijvoorbeeld natuurwetgeving m.b.t. beschermde soorten. De compensatieregels kunnen deze verplichtingen niet vervangen.

3.14 Bijlage 12 Beleidsregels onderhoud schouwsloten. Er wordt bij het onderhoud van schouwsloten geen aandacht besteed aan een singellandschap. Wat betekenen de richtlijnen voor elzen-/houtsingels langs schouwsloten, ook bij jonge aanplant, dat deze bijv. niet weggehekkeld/ weggemaaid worden.

In de nota wordt expliciet ruimte gegeven om in brede schouwsloten een strook vegetatie in de watergang te laten staan. Dit is echter geen verplichting. Dit zal in de tekst verduidelijkt worden. Verder gaan wij er van uit dat onderhoudsplichtigen van schouwsloten bij de uitvoering van het onderhoud rekening houden met begroeiing (zoals singels) op het land grenzend aan schouwsloten.

Gewijzigde tekst:

- Bij sloten breder dan 3 meter mag een strook riet en andere boven het water uitstekende planten in het water over een breedte van 0,5 tot 1 meter en de op de kant groeiende oevervegetatie, langs één kant blijven laten staan.

In dit geval, ook wanneer er geen riet of andere boven het water uitstekende planten in de sloot aanwezig is/zijn, hoeft een strook water van 0,5 meter breed of breder niet gehakkeld te worden hekkelen.

3.15 Er wordt in de hele nota nauwelijks gesproken over recreatief medegebruik. De herinrichting van oevers betekent vaak een mooie kans om het landschap en waterwegen beter beleefbaar te maken door bijvoorbeeld een wandel of fietspad aan te leggen. Bij de uitgangspunten van aanleg natuurvriendelijke oevers of het verhogen van bijvoorbeeld dijken zou onderzoek gedaan kunnen worden naar de mogelijkheden voor recreatief medegebruik.

Antwoord: Recreatief medegebruik is inderdaad niet opgenomen in deze nota, maar in de nota Recreatief Medegebruik 2011. In verschillende projecten zijn combinaties gemaakt met bijvoorbeeld fietspaden of de aanleg van vissteigers. Ook in de toekomst blijven wij op zoek naar mogelijkheden voor het maken van deze combinaties.

3.16 Specifiek vanuit gemeente Leeuwarden: Paragraaf 10: Graag ontvangen wij op kaart waar in de gemeente Leeuwarden WF de wens heeft om (KRW) hoofdwatgangen te verbreden (500 km over heel Fryslân) en waar WF natuurvriendelijke oevers wil aanleggen/uitbreiden.

Antwoord: De informatie hierover zullen wij toesturen.

Bijlage : Inspraakreacties van gemeenten uit 2011, waarnaar in de ambtelijke reacties vanuit de gemeenten naar wordt verwezen.

4. Zienswijze gemeente Tytsjerksteradiel – 2-11-2011

- 4.1 Wij zijn van mening dat waterkwaliteit geen opgave op zich is waarbij KRW-doelstellingen centraal staan en eenzijdig normen en (ecologische) maatregelen kunnen worden opgelegd.**

Antwoord WF : De Kaderrichtlijn Water legt alle lidstaten de verplichting op om alle mogelijke maatregelen te nemen om in alle wateren een goede chemische en ecologische waterkwaliteit te bereiken. Een afweging naar functies is daarbij niet toegestaan voor zover de functie een hogere belasting met verontreinigende stoffen betekent. Fysieke effecten zoals die van scheepvaart kunnen wel tot een doelverlaging kunnen leiden. De na te streven ecologische doelen zijn per waterlichaam uitgewerkt en naast de daartoe te nemen maatregelen eind 2010 vastgelegd in een nota die behoort bij het Waterhuishoudingsplan van de Provincie Friesland en het Waterbeheerplan van het waterschap. Dit na uitgebreide gebiedsprocessen en een formele inspraakprocedure. Daarnaast geldt op grond van de Kaderrichtlijn het principe van geen achteruitgang in chemische en ecologische waterkwaliteit. Dat principe is sinds 2000 ook nationaal beleid en toen benoemd als "stand-still"-beginsel.

- 4.2 Wij hebben serieuze twijfels over de bevoegdheid van het waterschap om de genoemde maatregelen eenzijdig op te leggen en hebben er moeite mee dat de kosten van de maatregelen op derden worden afgewenteld.**

Antwoord WF : Het waterschap is op grond van de Waterwet bevoegd om maatregelen op te leggen ter compensatie en mitigatie van ingrepen die de (ecologische) waterkwaliteit verslechteren. In de procesafspraken rond de Watertoets voor ruimtelijke plannen en in de handleidingen voor toetsing van effecten van ruimtelijke plannen op de waterkwaliteit is de werking van dit principe uitgelegd. Het betekent onder meer dat een initiatiefnemer van een (ruimtelijke) ingreep met gevolgen voor de chemische of ecologische waterkwaliteit zelf verantwoordelijk is voor het nemen van voldoende compenserende maatregelen om die gevolgen weer te herstellen.

- 4.3 Er wordt alleen uitgegaan van KRW-doelen zonder rekening te houden met de functie van het water.**

Antwoord WF : De KRW-doelen zijn pas na uitgebreide gebiedsprocessen en een formele inspraakprocedure vastgesteld (zie ook het antwoord op zienswijze 5.1).

Bepaalde functies van bepaalde wateren kunnen wellicht het bereiken van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in de weg staan. Als dat het geval is kunnen de doelen voor waterlichamen in 2021 naar beneden worden bijgesteld. Hiervoor gelden echter wel zeer strikte wettelijk opgelegde voorwaarden op grond van de KRW.

Voor andere wateren dan waterlichamen zijn geen doelen maar richtwaarden geformuleerd. De provincies hebben de intentie om deze richtwaarden te zijner tijd aan te passen tot doelen per water of watertype. Voorwaarde is dat het behalen van deze doelen haalbaar en betaalbaar moet zijn. De doelen kunnen daarmee mede afhankelijk zijn van de functies van het betreffende water. Zie ook het antwoord op zienswijze 5.14.

- 4.4 Volgens ons mogen de regels in de Keur niet strijdig zijn met hogere wetgeving zoals de Visserijwet, ongeacht of ze hetzelfde belang dienen.**

Antwoord WF : Nederland heeft sectorale afzonderlijke wetten voor water, natuur, ruimtelijke ordening en milieu, en ook voor visserij. In de wetten kunnen regels worden vastgelegd voor de

uitoefening van de bevoegdheden die met deze sectorale belangen samenhangen. Er wordt vaak deels of in beperkte mate rekening gehouden met andere belangen. Het kan echter zijn dat iets wat vanuit de ruimtelijke ordening is toegestaan niet wordt toegestaan vanwege de milieu-, water- of natuur- wet- en regelgeving. Hetzelfde geldt voor het visserijbelang. Dit kan ongewenste gevolgen hebben voor de ecologische waterkwaliteit. Op grond van de Waterwet kunnen dan, ook middels lagere regelgeving zoals de Keur, aanvullende eisen aan het uitzetten en onttrekken van vis worden gesteld om de ecologische waterkwaliteit te beschermen. Er is dan geen sprake van strijdigheid maar van aanvullende eisen.

4.5 De bepalingen van de beleidsregels en de Keur kunnen alleen toegepast worden op eigen wateren van het waterschap en niet zonder meer op die van derden. Het waterschap probeert het visstandbeheer te regelen in alle wateren.

Antwoord WF : De (alle) bepalingen van de Keur en die van de beleidsregels die daaraan gekoppeld zijn, zijn van toepassing op alle wateren ongeacht het eigendom. Het waterschap gebruikt haar bevoegdheden op grond van de Waterwet en de Keur om nadere regels te stellen aan het uitzetten en onttrekken van vis om de ecologische waterkwaliteitsdoelen, inclusief die van een evenwichtige visstand, te behouden of te bereiken.

4.6 Het visrecht met alle daarbij behorende bevoegdheden behoort daarmee aan de eigenaar van het water.

Antwoord WF : Het visrecht dat behoort aan de visrechthebbende, de eigenaar van het water of de huurder van het visrecht, wordt niet aangetast. Het waterschap stelt alleen aanvullende eisen of voorwaarden aan bepaalde ingrepen, waaronder het uitzetten en onttrekken van vis, vanwege de bescherming van de ecologische waterkwaliteit inclusief de visstand, net zoals het waterschap voorwaarden stelt aan andere, bijvoorbeeld ruimtelijke, ingrepen.

4.7 Het visrecht kan ook door de eigenaar (de visrechthebbende) worden ingezet om de waterkwaliteit te verbeteren. Daarom zijn de bepalingen van de Keur strijdig met de visserijwet.

Antwoord WF : Bij de toepassing van alle sectorale wetgeving wordt in bepaalde gevallen ook rekening gehouden met andere belangen. Dat wil echter niet zeggen dat dit in voldoende mate gebeurt. Daarom is er ook andere wetgeving en zijn er (andere) overheden die als taak hebben om de effecten op grond van die andere belangen expliciet te toetsen. Zie ook de voorgaande antwoorden. De bepalingen van de Keur en de daaraan gekoppelde beleidsregels zijn niet strijdig met de Visserijwet. Zie ook het antwoord op zienswijze 5.4.

4.8 De beleidsnota is niet helder over wat een vaarweg is. Hoe wordt omgegaan met water van derden waar openbaar gevaren kan worden maar waarvoor geen legger, besluit of gewenste diepte is vastgelegd.

Antwoord WF : De definitie van vaarwegen, die de gemeente aanhaalt, is in de Scheepvaartverkeerswet vastgelegd. Het gaat echter niet om de definitie maar om de vraag of er in het verleden een vaarwegprofiel is vastgelegd of dat duidelijk is dat er in het verleden sprake was van een vaarwegprofiel dat anders (dieper en/of breder) was dan het door het waterschap vereiste leggerprofiel voor de wateraan- en afvoer.

Indien geen vaarweg- of leggerprofiel of besluit ten aanzien van het profiel is vastgelegd, geldt het huidige profiel als uitgangspunt voor de "ingreepdiepte". Dit betekent dat het is toegestaan om zonder watervergunning en/of compenserende maatregelen te baggeren tot op een diepte van maximaal 30 cm onder het huidige profiel. De tekst van de "Beleidsregel bepalen profiel voor compensatie" op pagina 21, wordt daarop aangepast. Zie het antwoord op zienswijze 4.7 en de daaruit resulterende tekstuele aanpassing in de Beleidsnota.

4.9 Wij missen een areaal-oplossing zoals omschreven in de Boswet, bij de beleidsregels voor verdiepen van met riet en waterplanten begroeide zones op pagina 19.

Antwoord WF : De "areaal oplossing" in de beleidsnota is evenveel vierkante meters verondieping en/of luw maken van zones ter compensatie van zones die verdiept worden. Het waterschap is daarbij in waterlichamen gebonden aan de eis van de Kaderrichtlijn Water dat de ecologisch waterkwaliteit in het betreffende waterlichaam-onderdeel (bij waterlichamen die uit meerdere wateren bestaan) niet achteruit mag gaan. Dat betekent dat compensatie in principe plaats moet vinden in hetzelfde kanaal, plas of meer of in wateren die daar direct mee verbonden zijn. Zie ook het antwoord op zienswijze 4.8 en de daaruit resulterende tekstuele aanpassing in de Beleidsnota.

4.10 Beleidsregel 1 voor verdiepen in hoofdstuk 7 (pag. 20) conflicteert met de gelijkende beleidsregel voor verdiepen in hoofdstuk 6 (pag. 19).

Antwoord WF : Deze constatering is juist. Beleidsregel 1 (pag. 20) wordt als volgt aangevuld:

1. Bij verdieping van met riet of waterplanten begroeide delen van het water, door het verdiepen of verbreden van een vaargeul, **buiten het onderhoudsprofiel, gelden de compensatieregels** voor verdiepingen van hoofdstuk 6.

Ook worden de 1ste en 2de alinea van de **Beleidsregels voor verdiepen van met riet en waterplanten begroeide zones** in hoofdstuk 6 als volgt aangepast:

Dieper uitgraven van met riet of waterplanten begroeide zones **dan het onderhoudsprofiel** is niet toegestaan zonder vergunning. **Tenzij dieper uitgraven noodzakelijk is vanwege regulier onderhoud voor de wateraan- en afvoer of het uitdiepen van een vaargeul tot een in een legger, beheerregister of besluit van provincie of gemeente vastgesteld profiel of diepte.**

Bij verdiepingen tot onder het onderhoudsprofiel **dieper dan een in het verleden vastgesteld profiel** toetst het waterschap op mogelijke waterstaat- en waterhuishoudkundige effecten zoals de stabiliteit van naastgelegen kades en oevers. Etc. etc.

4.11 Compensatie voor een toename van schepen (of diepgang) hoeft alleen gecompenseerd te worden wanneer een opwaardering plaats vindt door verruiming of verdieping ten opzichte van het oorspronkelijk profiel.

Antwoord WF : Deze constatering is correct. De naam van de beleidsregels wordt daarom veranderd in:

Beleidsregels mitigatie ~~verruiming vaarwegprofielen~~ **beter bevaarbaar maken wateren**

Ook de titel van hoofdstuk 7 wordt als volgt aangepast:

Beleidsregels toetsing effecten ~~nieuwe en verruiming~~ **bestaande vaarwegprofielen**

4.12 Wanneer er geen profielen zijn en geen gegevens uit het verleden is volgens ons de beste optie om het oorspronkelijk profiel in kaart te brengen door (waterbodem)-onderzoek en het opnemen van dwarsprofielen waarbij de vaste bodem in beeld wordt gebracht.

Antwoord WF : Het waterschap heeft, mede naar aanleiding van de zienswijze van de Provincie, gekozen voor een aantal meer pragmatische extra criteria. Zie het antwoord en de tekstaanvulling op zienswijze 4.7. Dit laat onverlet dat een initiatiefnemer die de wens heeft tot het verruimen van een profiel op eigen kosten een dergelijk extra onderzoek kan laten uitvoeren.

4.13 De beleidsnota maakt niet inzichtelijk wat door de beleidsregels en bepalingen in de Keur zal gaan veranderen.

Antwoord WF : De beleidsregels geven merendeels invulling aan de voorwaarden voor de Watertoets en het verlenen van een watervergunning op grond van de bestaande regels uit de Waterwet en de Keur. Er worden alleen een aanvullend verbod op het uitzetten van vis en een verzachtende bepaling bij het verbod op het uitzetten van vaste vistuigen in de Keur opgenomen. Zie de beleidsuitgangspunten voor "Visstandbeheer en de Keur " op pagina 13 en de tekstaanvulling als antwoord op zienswijze 3.1.

4.14 Het doel van deze beleidsnota is een goede ecologische waterkwaliteit in waterlichamen en alle andere wateren. Is dat niet inconsistent met hogere eisen in bepaalde natuurgebieden?

Antwoord WF : De Kaderrichtlijn Water, het waterschap en de provincies, streven naar een goede ecologische kwaliteit in alle oppervlaktewateren. Naar verwachting zal dat echter niet overal mogelijk zijn. Voor een aantal waterlichamen zijn de doelen al naar beneden bijgesteld en is het doel lager dan wat algemeen als "goed" wordt beschouwd. Het kan zijn dat deze en andere doelen in 2021 (verder) naar beneden bijgesteld moeten worden omdat ze helaas niet haalbaar blijken te zijn.

Daarnaast kunnen in bepaalde natuurgebieden hogere ecologische waterkwaliteitsdoelen gewenst zijn vanwege Natura2000 of andere natuurdoelen. Ook dan geldt dat deze eerst op haalbaarheid getoetst worden voordat hogere doelen worden vastgesteld.

De provincies hebben de intentie om voor overige wateren te zijner tijd specifieke doelen per watertype, gebied, of watereenheid, vast te stellen. Ook dan is haalbaarheid een belangrijk criterium. Vooralsnog gelden de in de Beleidsnota benoemde chemische en ecologische normen en waarden voor alle wateren buiten de waterlichamen daarom alleen als richtwaarden.

Beantwoording vragen van de gemeente:

Hoe verhoudt de toetsing van kleine ingrepen zich tot de regels met betrekking tot lozingen vanuit de aan de Waterwet gerelateerde lozingenbesluiten en het activiteitenbesluit.

Als voor de betreffende lozing een algemene regel geldt waardoor op grond van het Activiteitenbesluit of een van de lozingenbesluiten geen vergunning nodig is dan kan geen immisietoets als aanvullende eis worden uitgevoerd

Bij lozingen die niet onder de algemene regels voor vrijstelling van vergunningverlening vallen kan de waterbeheerders aanvullende of strengere eisen stellen om de (lokale) ecologische waterkwaliteit te beschermen. Hiervoor wordt de zogenaamde 'immissietoets' gebruikt. Voor de meest recente uitleg zie handboek "Immissietoets" van het Ministerie I&M en de webapplicatie daarbij, zie:

<http://apps.helpdeskwater.nl/prog/extra/emissieimmissie>

De waterkwaliteitsdoelen van de KRW-waterlichamen en de richtwaarden voor overige wateren zijn uitgangspunt om eventuele aanvullende eisen te stellen

De beleidsregels van de nota richten zich echter vooral op andere (ruimtelijke) ingrepen die direct effect kunnen hebben op de ecologische waterkwaliteit, ofwel de leefomstandigheden en leefmogelijkheden van planten en dieren, zonder dat sprake is van lozingen. De beleidsregels van de nota zijn gericht op deze ingrepen en gelden niet voor lozingen waaraan al duidelijke eisen gesteld zijn in landelijke wetgeving.

Moet degene die baggerwerkzaamheden in het kader van vaarwegonderhoud uitvoert in het bezit zijn van een (water)vergunning en compenserende maatregelen uitvoeren?

Nee, dat hoeft niet. Alleen wanneer het profiel van een vaarweg wordt verdiept of verbreed buiten het oorspronkelijke profiel is een vergunning nodig en kunnen compenserende maatregelen zijn vereist. De

beleidsregels in de beleidsnota zijn tekstueel verder aangescherpt om verwarring hierover te voorkomen. Zie ook de antwoorden op de voorgaande zienswijzen.

5. Zienswijze gemeente Dantumadiel – 7-11-2011

De gemeente geeft aan zich aan te sluiten bij de punten uit de zienswijze van de gemeente Tytsjerksteradiel.

Antwoord WF: Voor de antwoorden op de zienswijzen wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

6. Zienswijze gemeente Franekeradeel – 7-11-2011

6.1 Onze mening is dat vanwege de roep om deregulering voor elke nieuwe beleidsregel zorgvuldig moet worden gekeken wat de meerwaarde is.

Antwoord WF : In de zienswijze worden regels uit regelgeving en beleid op een hoop geveegd. De regels vanuit regelgeving (wetten, verordeningen, besluiten) bepalen of er voor bepaalde ingrepen een vergunning nodig is. Beleidsregels gaan alleen over de voorwaarden die daarbij worden gehanteerd. Het gaat dus uitdrukkelijk niet om nieuwe regelgeving in de zin van extra administratieve belasting.

De enige nieuwe regelgeving is een verbod in de Keur op het uitzetten van vis. Voor uitzettingen, en ook voor onttrekkingen van vis met vaste vistuigen, wat nu al verboden is zonder vergunning, wordt de administratieve belasting tot een minimum terug gebracht. Met name door de bepaling dat indien hierover afspraken zijn vastgelegd in een Visplan of in schriftelijke afspraken met het waterschap, geen vergunning noodzakelijk is. Zie ook het antwoord op zienswijze 3.1.

6.2 Doelen en maatregelen voor vis worden eenzijdig opgelegd.

Antwoord WF : De doelen en maatregelen voor waterlichamen zijn op grond van uitgebreide gebiedsprocessen en een formele inspraakprocedure vastgelegd in een nota bij het Waterhuishoudingsplan van de Provincie Friesland en het Waterbeheerplan van het waterschap. De richtwaarden voor overige wateren zijn nog geen doelen: haalbaarheid is bepalend. Dit zijn niet anders dan de richtwaarden die voorheen in landelijk beleid en milieuwetgeving expliciet of impliciet (ecologische doelen) waren vastgelegd en waar mogelijk aansluitend op de doelen van de waterlichamen. De provincies hebben de intentie om te zijner tijd, na overleg en inspraak, ook doelen voor overige wateren vast te stellen. Zie ook het antwoord op zienswijzen 4.2, 4.3, 5.3 en 5.14

6.3 Onze mening is dat we ons eerst moeten richten op de noodzakelijke KRW-maatregelen en na realisatie daarvan samen bekijken of aanvullende doelen of maatregelen voor alle overige wateren noodzakelijk zijn.

Antwoord WF : De wens van de gemeente zou een ernstige beperking betekenen van de invulling van de taken van het waterschap. De Kaderrichtlijn Water richt zich op het realiseren van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in alle wateren. De rapportageplicht richting de Europese Unie richt zich voornamelijk op de (grotere) waterlichamen. In Friesland zijn echter veel meer wateren dan de waterlichamen, bijvoorbeeld zeer veel sloten, hoofdwatgangen die geen waterlichaam zijn, en kleinere plassen en meertjes. Ook daar willen zowel de Europese Unie, het Rijk, de provincies als het waterschap dat gestreefd wordt naar een zo goed mogelijke chemische en ecologische waterkwaliteit. Haalbaarheid en betaalbaarheid is daarbij wel een belangrijk criterium voordat doelen en maatregelen worden vastgesteld.

- 6.4 Op voorhand dient te worden aangetoond dat de (beleids)regels effect hebben. Er wordt echter nergens aangegeven op basis van welke onderzoeken deze nieuwe beleidsregels worden ingesteld en wat het te verwachten effect is.**

Antwoord WF : De doelen en richtwaarden zijn niet nieuw maar gebaseerd op bestaand(e) en oud(e) beleid en regelgeving, zie ook het antwoord op zienswijze 7.2.

De compensatiemaatregelen voor ruimtelijke ingrepen die via beleidsregels worden opgelegd zijn gebaseerd op kwantitatieve criteria voor het directe verlies aan leefgebied van planten en dieren. Een directe maat voor de bijdrage aan de ecologische c.q. biologische waterkwaliteit. De compensatiemaatregelen voor vis zijn ook kwantitatief van aard voor iedere uitzetting van ecologisch gezien minder gewenste vis evenveel andere ecologisch minder gewenste vis onttrekken. Dit is ook conform de compensatieregels voor bijvoorbeeld dempingen en die voor verlies aan leefruimte voor flora en fauna bij grote ruimtelijke projecten. Zeker voor kleinere ingrepen is het meten en bepalen van effecten op grotere schaal praktisch niet haalbaar zo niet onmogelijk. Het gaat om het voorkomen van de opstapeling van vele kleine effecten conform algemeen geaccepteerde compensatieregels zoals die voor dempingen en onttrekking van bergend oppervlak aan het watersysteem. Zie ook het antwoord op zienswijze 1.6.

- 6.5 Verdiepingen en het verruimen van vaarwegen komen volgens ons weinig voor. Het is daarom onduidelijk waarom hiervoor beleidsregels worden ingesteld.**

Antwoord WF : Verdieping van wateren komt regelmatig voor. Verruiming van vaarwegen heeft plaats gevonden bij de inrichting van Elfstedenvaarroute en zal plaats vinden in het Polderhoofdkanaal en in de Wirdumervaart ten zuiden van Leeuwarden. Gezien de streefbeeldkaart uit het nieuwe Provinciale Verkeers- en Vervoersplan kan het zijn dat verruiming van vaarwegprofielen en van wateren de komende jaren op grotere schaal plaats gaat vinden.

7. Zienswijze gemeente Leeuwarden – 7-11-2011

- 7.1 Waterkwaliteitsambities moeten realistisch, wenselijk en haalbaar zijn en afgestemd op de functie van het water (stedelijk, landelijk etc.).**

Antwoord WF : Wat de waterlichamen betreft is de speelruimte beperkt. Bij het vaststellen van doelen per waterlichaam is in 2009 al rekening gehouden met de haalbaarheid daarvan voor zover dat binnen de kaders van de Kaderrichtlijn Water is toegestaan. Het is daarnaast mogelijk om onder strikte voorwaarden de doelen voor bepaalde waterlichamen in 2021 naar beneden bij te stellen. Voor overige wateren moet nog worden nagegaan wat realistisch en haalbaar is. Zie ook de antwoorden op zienswijzen 4.8, 5.1, 5.3, 5.14 en 7.2.

- 7.2 De visie van IPO en Unie van Waterschappen op doelen voor overige wateren is dat deze haalbaar en betaalbaar moeten zijn en dat het moet gaan om een inspanningsverplichting en niet om beleidsregels met een 'wettelijke status'.**

Antwoord WF : De visie van het IPO en de Unie wordt door het waterschap onderschreven. Daarnaast zijn er echter ook de principes van "geen achteruitgang" en stand-still. Zie ook de antwoorden op zienswijzen 5.1, 5.3, 5.14, 7.2 en 8.1.

De beleidsregels handelen vooral over compensatievoorwaarden voor ingrepen met een negatief effect op de ecologische kwaliteit. Die staan los van de haalbaarheid en betaalbaarheid van doelen en van de inspanningsverplichting om die te bereiken.

- 7.3 Veel van de door u opgenomen beleidsregels worden al op basis van onder andere de flora en faunawet opgelegd.**

Antwoord WF : De beleidsregels worden gehanteerd bij de Watertoets en bij het verlenen van watervergunningen. Daarbij wordt getoetst op algemene effecten op de ecologische waterkwaliteit als geheel en niet op individuele dier- en plantensoorten. Dit laatste is wel het onderwerp van de Flora en Faunawet. Die wet richt zich vooral op gewervelde dieren inclusief een beperkt aantal vissoorten en daarnaast op een beperkt aantal zeldzamere planten- en ongewervelde diersoorten. De ecologische waterkwaliteit wordt bepaald door de mate van voorkomen van alle vissoorten, alle ongewervelde diersoorten en alle waterplantensoorten.

De beleidsregels die het waterschap stelt zijn direct gekoppeld aan de Waterwet, de Kaderrichtlijn Water en andere watergerelateerde wetten en verordeningen en besluiten waarvan de uitvoering aan het waterschap is opgedragen. Er is geen directe relatie met de wijze van uitvoering van andere wetten. Daar mag het waterschap geen beleidsregels voor stellen.

7.4 Er moeten door het waterschap goedgekeurde visplannen worden opgesteld dit is een taakverzwaring voor de waterbeheerder (waarschijnlijk is bedoeld visrechtgebende).

Antwoord WF : De verplichting tot het opstellen van visplannen door visrechtgebenden is/wordt niet door het waterschap opgelegd maar door het Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie, evenals de verplichting dat deze goedgekeurd moeten worden door de waterschappen. Het waterschap lift hierop mee maar laat aanvullend daarbij de mogelijkheid open voor visrechtgebenden om bij het ontbreken of nog niet gereed zijn van een visplan, schriftelijke afspraken met het waterschap te maken over visserijgerelateerde ingrepen die invloed kunnen hebben op de ecologische waterkwaliteit inclusief de visstand. Deze mogelijkheid wordt in de beleidsregels van de nota opgenomen. Zie ook het antwoord op zienswijze 2.2.

7.5 Wij zijn van oordeel dat bij de beoordeling van ruimtelijke plannen de doelstelling, wens en functie van het water wordt meegenomen bijvoorbeeld landschappelijk, cultuurhistorisch en stedenbouwkundig.

Antwoord WF: Het beoordelen van de drie laatstgenoemde aspecten is vooral een zaak van gemeenten en van de provincies. Het waterschap houdt hier wel rekening mee bij zijn beheer en de uitvoering van plannen en projecten. De primaire taak van het waterschap is echter het zeker stellen dat waterhuishoudkundige doelen, waaronder ecologische, niet geschaad worden door ruimtelijke ingrepen. De beleidsregels in de beleidsnota zijn dan ook primair daarop gericht.

7.6 Bij beoordeling van beleidsregels voor lozingen dient rekening gehouden te worden met "hogere doelen" zoals het behoud van 'droge voeten'.

Antwoord WF: Het gaat om nevensgeschikte doelen waarbij het overigens zelden of niet zal voorkomen dat een beoordeling van een lozing een negatief effect zal hebben op de veiligheid met betrekking tot overstromingen of het voorkomen van wateroverlast. Ecologische doelen kunnen wel vragen om een hoger waterpeil of het regelmatig onderlopen van bepaalde stukken land. In dat geval worden ecologische tegen economische belangen en het bestaande gebruik afgewogen. Vaak kunnen beide doelen tegelijk gediend worden. Bijvoorbeeld door het combineren van de aanleg van natuurvriendelijke oevers in combinatie met waterberging.

7.7 Beleidsregels voor verdiepen van met riet en waterplanten begroeide zones (pag. 19): Het woord 'regulier' voor onderhoud dient te worden weggelaten. Het kan ook om achterstallig onderhoud gaan.

Antwoord WF: Deze constatering is correct. De tekst van de betreffende beleidsregel wordt aangepast. Zie het antwoord op zienswijze 5.10.

- 7.8** *Compensatie dient ons inziens getoetst te worden aan de functie van het water, de wenselijkheid en haalbaarheid van compensatie, denkend aan o.a. grondeigen-dommen en de financiële haalbaarheid.*

Wij zijn van mening dat indien er meerwaarde te behalen valt compensatie ook mogelijk moet zijn in overige wateren of buiten een straal van 1 km.

Antwoord WF: Het waterschap toetst op het verlies aan het belangrijkste leefgebied van waterplanten en waterdieren (ondiep luw water) en daarnaast/daarbij op het principe van geen achteruitgang van de ecologische waterkwaliteit in de betreffende watereenheid (kanaal, plas of meer). Het is aan de initiatiefnemer om na te gaan hoe en waar de vereiste compensatie gerealiseerd kan worden en daarover met het waterschap te overleggen. Als compensatie ruimtelijk gezien moeilijk of kostbaar is, kan dit een reden zijn om de gewenste ingreep niet uit te voeren. Voor waterlichamen kan op grond van de wettelijke regels uit de Kaderrichtlijn Water alleen een groot maatschappelijk belang de reden zijn om compensatie in een andere watereenheid toe te staan. Zie ook de antwoorden op zienswijzen 4.8 en 5.1.

- 7.9** *Er wordt niet gekeken naar het gewenste begroeid areaal in het kader van de doelstelling van het water, het beheer en de financiële draagkracht.*

Antwoord WF: Belangrijkste uitgangspunt voor de ecologische waterkwaliteit is geen achteruitgang. Vernietiging of ongeschikt maken van de ondiepe delen van wateren die een belangrijk leefgebied vormen voor planten en dieren betekent achteruitgang. Dit staat los van de wijze van beheer en financiële draagkracht. Zie ook de antwoorden op zienswijzen 8.7, 4.8 en 5.1.

8. Zienswijze gemeente Boarnsterhim – 4-11-2011

- 8.1** *De beleidsnota moet de ruimte bieden om vanwege andere belangen andere keuzes te maken met betrekking tot visstandbeheer*

Antwoord WF : Het waterschap heeft als wettelijke taak het behartigen van de belangen van de waterhuishouding inclusief het werken aan het tijdig behalen van ecologische doelen in waterlichamen en van het streven naar een goede ecologische waterkwaliteit in overige wateren. De beleidsnota geeft aan welke ruimte het waterschap geeft aan initiatiefnemers van ingrepen zoals uitzettingen van vis en de wijze van het onttrekken van vis met vaste vistuigen.

- 8.2** *De gemeente heeft veel afgesloten water (vijvers en singels) in bebouwd gebied in eigendom en heeft daar ook het visrecht. De gemeente wil bij het beheer van deze wateren meerdere belangen en niet alleen die van een hoge ecologische kwaliteit, kunnen dienen. Uitzetting van karpers in parkvijvers met een bevisbare karperpopulatie moet mogelijk blijven*

Antwoord WF : Alleen wanneer de gemeente het visrecht niet heeft verhuurt behoudt ze het visrecht. Als het wel is verhuurd gaat het visrecht over naar de huurder. Het waterschap respecteert de belangen van de gemeente en anderen bij het beheer van wateren in stedelijk gebied. Het landelijk streven is echter om in alle wateren zo mogelijk een goede ecologische waterkwaliteit te bereiken. Dat staat op gespannen voet met het uitzetten van karpers en meer nog met het uitzetten van graskarpers.

Voor het uitzetten van graskarpers gelden wettelijke regels die zijn opgenomen in de Uitvoeringsregeling Visserijwet. Wij hebben dit ook aan u op 24-10-2011 laten weten (zie verder zienswijze 1.4).

Het uitzetten van overige karpersoorten is in de door de gemeente beschreven wateren toegestaan met dien verstande dat daarvoor wel een compensatieregel geldt om binnen hetzelfde jaar, als waarin sprake is van uitzettingen, minimaal evenveel bodemomwoelende vis uit het water verwijderd moet

worden. Het waterschap is van mening dat dit een redelijk compromis is voor een ingreep die vanuit de ecologische waterkwaliteit gezien niet gewenst is. Ook niet in afgesloten stadswateren.

8.3 *Weinig kielspeling is in veel vaarwateren ongunstig voor de ecologische waterkwaliteit. Een grotere kielspeling kan deze effecten enorm verminderen.*

Antwoord WF : Het waterschap is het met de gemeente eens en heeft dit ook ter attentie aan de Provincie Friesland meegegeven als punt om rekening mee te houden bij het vaststellen van vaarwegprofielen voor vaarwegen waarvoor nu nog geen formele vaarwegprofielen zijn vastgesteld.

8.4 *Bij overdracht van het beheer van vaarwegen van gemeenten aan het waterschap kan het criterium van onvoldoende kielspeling echter niet aan de gemeente worden opgelegd als onderhoudseis.*

Antwoord WF : Indien het beheer van vaarwegen wordt overgedragen aan het waterschap zal het waterschap zich moeten houden aan de afspraken die daarover met de Provincie Friesland worden gemaakt. De provincie heeft de intentie om vaarwegprofielen vast te stellen op basis van de huidige profielen (als ingreepdiepte)(voor verdere details zie zienswijze 4.7). Dat zijn/waren profielen waarbij geen kielspeling wordt/werd gehanteerd.